

ELSÄKERHETSVERKET

Information från Elsäkerhetsverket
STF ELSÄK 24

Anders Richert

Viktigt i år också såväl som framåt...

- Fortlöpande kontroll och dokumentationskravet!!!
- Egenkontrollprogram

Lite om bränder kopplat till solcellsanläggningar och

Elolyckorna kommer i eget pass

ELSÄKERHETSVERKET

ELSÄK-FS 2022:3

Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehavarens kontroll av starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar.

Fortsatt arbete runt ELSÄK-FS 2022:3

Riskbedömning

➤ **Rutiner**

➤ **Dokumenteras**

➤ Fortlöpande kontroll

- Det dagliga – som idag, dvs ”hela tiden”
- Det periodiska – ungefär ”särskild kontroll”

Fortlöpande kontroll – ”dagligt”

- I handbok för innehavare har vi checklista för att hjälpa innehavare att kontrollera hur *elsäker* anläggningen är.
- Tanken är att gå igenom punkterna i checklistan och markera vad som är bra och vad som behöver åtgärdas genom att använd sinnen vid kontrollen. Lyssna efter ovanliga ljud, uppmärksamma om det luktar bränt, titta efter exempelvis missfärgningar och sprickor.
- Stöd kan också tas av extern part.

Fortlöpande kontroll - "Periodiskt"

- I handbok för innehavare har vi checklista för att hjälpa även rörande det som är mer periodiskt.
- Tanken är att gå igenom punkterna i checklistan, men också att bedöma vad man själv har kompetens att kontrollera och vad man behöver hjälp med
- Kontrollen kan t ex bestå i enklare kontroll, besiktning eller att specifikt vissa delar kontrolleras.
- Beroende på anläggningstyp och status kan behov av stöd från extern part finnas

Hur skulle man kunna tänka kring fortlöpande kontroll (tankarna = del av rutinen som dokumenteras)?

- För såväl det dagliga som det periodiska bör innehavaren utifrån riskbedömningen avgöra:
  - Hur kontrollen ska utföras
  - Vad som ska utföras samt
  - Vem ska utföra kontrollen

Okulärt är ett svar och besiktning kan vara ett annat svar på hur. En revisionsbesiktning kan vara en del av fortlöpande kontroll.

ELSÄKERHETSVERKET

Några axplock ur årets tillsyn
- fortlöpande kontroll

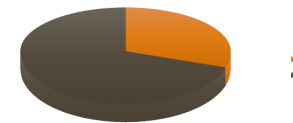
Bostadsrättsföreningar

- Antalet laddbara bilar ökar och efterfrågan på laddpunkter blir större
- Traditionella motorvärmearanläggningar byggs om eller byts ut
  - Förändring i belastning, användningsfrekvens och slitage
- Befintliga anläggningar hos små aktörer – BostadsRättsFöreningar (BRF)
- **Bl a** kravet på dokumenterade rutiner, ELSÄK-FS 2022:3

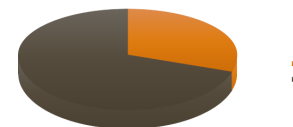
Sammanställning av resultat, BRF

- Endast 3 av 10 innehavare har reflekterat över hur installationen av elbilsladdare kan påverka anläggningen
- Lika stor andel har upplevt någon typ av problem med anläggningsdelen efter installation
- **Ingen av föreningarna** kände till kravet på dokumenterade rutiner för den fortlöpande kontrollen av anläggningen
- **Inga allvarliga fysiska elsäkerhetsbrister** med anledning till anmärkning

Majoriteten av innehavarna har inte reflekterat alls över anläggningsdelens förändrade användningsfrekvens och slitage

Upplevd problematik

Ingen av tillsynsparterna har upprättat dokumenterade rutiner för den fortlöpande kontrollen, eller kände till kravet

Andra uppdrag under 2024 som inkluderade fortlöpande kontroll, bl a

- Hyresfastigheter – Allmännyttan
- Ambulerande verksamheter
- Solcellsparker
- Indikationer/anmälningar

Fortlöpande kontroll - slutsatser

- **Begränsad kännedom** om elsäkerhetslagstiftningens krav om **dokumenterade** rutiner för den fortlöpande kontrollen
- Elsäkerhetsverkets föreskrifter har inte fått den spridning och allmätkännedom man önskat vid implementering och ikraftträdande.
- **Det finns** dock en övergripande förståelse för att man som **innehavare ansvarar för att kontrollera** sin starkströmsanläggning och elektriska utrustning

För 2025 – fortsätta med tillsyn och information runt den fortlöpande kontrollen

Åtminstone...

- Hyresbostäder – privat
- Solcellsanläggningar och –parker
- ”Alla” elnätsföretag (tjuvstartat med pilot hösten 2024 - trästolpar)
- Resecentrum
- Köpcentrum

ELSÄKERHETSVERKET

Tillsyn: Tidigt registrerade företag
har de aktuella EKP*?

Största tillsyn till antal under 2023 (ca 200 st)!

*EKP = egenkontrollprogram

Underlag till resultat

Av 200 registrerade elinstallationsföretag som är slumpmässigt utvalda har:

- 166 företag skickat in sitt egenkontrollprogram till myndigheten,
- 27 företag avregistrerade sitt företag från Elsäkerhetsverkets företagsregister i samband med vår förfrågan, och
- 7 företag har inte kommit in med sitt egenkontrollprogram till myndigheten. Dessa företag har fått vitesföreläggande.

Antal anställda i de 166 undersökta företagen

Gruppering av de 166 undersökta företagen,

- 28 företag är enmansföretag det vill säga ingen anställd,
- 72 företag har upp till fyra anställda, och
- 66 företag har mer än fyra anställda.

Vilka paragrafer genererade flest anmärkningar?

- 15 av de 166 undersökta företagen hade *inga* anmärkningar i sina egenkontrollprogram utan *uppfyllde* kraven enligt vårt regelverk.

4 § Elinstallationsverksamheten - verksamhetstyper

5 § Kompetenskrav och kompetenskartläggning

8 § Anläggningskännedom och kravbestämning

10-11 §§ Kontroll av utfört arbete

- Ungefär hälften fick anmärkningar som behövde åtgärdas
(oavsett företagsstorlek)

Sammanfattning: Elsäkerhetsverkets granskning av egenkontrollprogram – *företagsläxa för 50%...*

- vilka elinstallationsarbete som utförs inom respektive **verksamhetstyp**,
- **kompetenskrav** för elinstallationsarbete och kompetenskarläggning av medarbetare,
- rutiner för att skaffa **anläggningskännedom** och kravbestämning,
- **hur** man planerar och genomför **kontroller** av utfört arbete,
- **hur avvikelser**, fel och brister hanteras och **följs upp**,
- **hur** företaget säkerställer att **egenkontrollen är tillräcklig**, och
- beskriva hur rutinerna i egenkontrollprogrammet **uppdateras** löpande vid förändringar samt rutinerna vid den årliga översynen.

ELSÄKERHETSVERKET

Tillsynsprojekt – solcellsinstallationer

har företagen EKP och hur används de?

Just uppstartat - Största tillsynsprojektet (i antal) 2024/2025

Bakgrund

- Rapporten Elrelaterade bränder i bostäder 2018-2022
- Indikationer från anmälningar av brister i utförande vid montage av solcellspaneler
- Indikationer från anmälningar om oregistrerade företaget som utför solcellsmontage på tak
- Tidigare undersökning (2019) visar – 1/5 känner inte till EKP, 1/5 saknar avvikelshantering och knappt hälften använder EKP i den dagliga verksamheten
- Granskning 2023/24 bekräftar att ca 50% har brister i sina EKP

Syfte

- Syftet med projektet är att identifiera eventuella risker som kan leda till att det uppstår bränder på tak där solcellspaneler är installerade.

Metod

- För att uppnå syftet behövde Elsäkerhetsverket
  - Ta del av elinstallationsföretagens rutiner vid solcellsinstallationer samt,
  - Ta del av solcellsmontörernas praktiska erfarenhet av montage av solcellspaneler

Projektarbetet

- **Frivillig** anonym enkätundersökning, till företag och montörer (ca **7000** registrerade elinstallationsföretag som bl a anger verksamhetstypen "produktion")
- **Föreläggande** att svara, valt ut **540** st slumpmässigt (**Tillsyn**)

Just nu kan Elsäkerhetsverket konstatera att många av företagen inte uppdaterar sina kontaktuppgifter i Elsäkerhetsverkets företagsregister, som de ska enligt föreskriften 2017:3.

ELSÄKERHETSVERKET

Bränder och brandtillbud i
solcellsanläggningar – orsaker och
trender 2018-2022

uppföljare till:

”Elrelaterade bränder i **bostäder** 2018-2022”

Solarcellsinstallationer – risker idag – men imorgon?

- 4 September släppte vi uppföljaren till ”Elrelaterade bränder i bostäder 2018-2022” - ”Bränder och brandtillbud i solcellsanläggningar – orsaker och trender 2018-2022”.
    - Första rapporten visade få tillbud och olyckor pga solceller
- Vi breddade sökningen till alla olyckor där något med solceller omnämndes:
- Fler bränder och olyckor men fortfarande få

SOLENERGI

▶ Rapporten: Fler bränder i solcellsanläggningar framöver

0:27 min [Dela](#)

Publicerat igår kl 11.43

- Risken för elrelaterade bränder i solcellsanläggningar är låg, men en ökande trend är att vänta.
- Det visar en rapport från elsäkerhetsverket.
- När de blir äldre kan till exempel installationsfel och brister i elmaterialet orsaka brand.

Alicia Tegeborg

alicia.tegeborg@sverigesradio.se

Sverige Senaste nytt, Sverige Rubriker

Antalet bränder i solcellsanläggningar spås öka i takt med att installationerna åldras och slits, enligt Elsäkerhetsverket. Men även nya solpaneler på taken utgör en risk. Om det skulle börja brinna kan de försvåra släckningsarbetet för brandkåren.

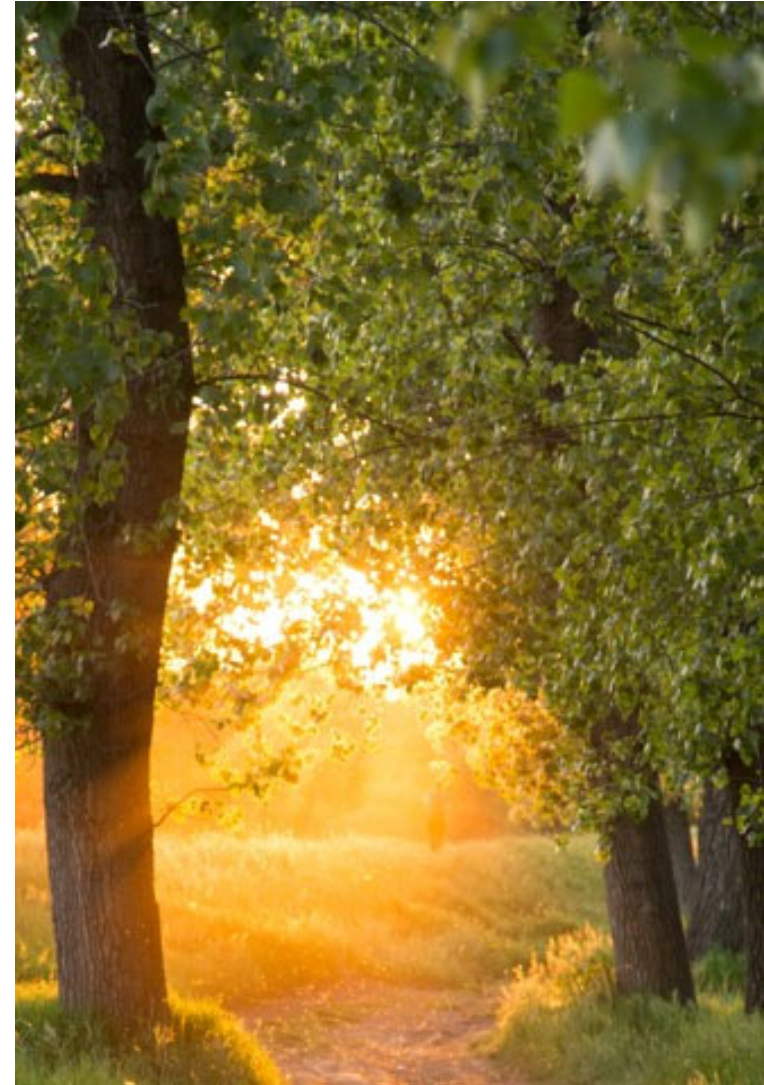
Varför så “få”?

- När rapporten sammanställdes så fanns ca 200 000 installationer där nästan 1/3 var 1 á 2 år gamla!
- Vi har färre olyckor än det internationella snittet
- En orsak kan vara att åldern gör att UV, temperaturvariationer samt bister i installationerna ännu inte slagit igenom
- Kommer det därför öka?

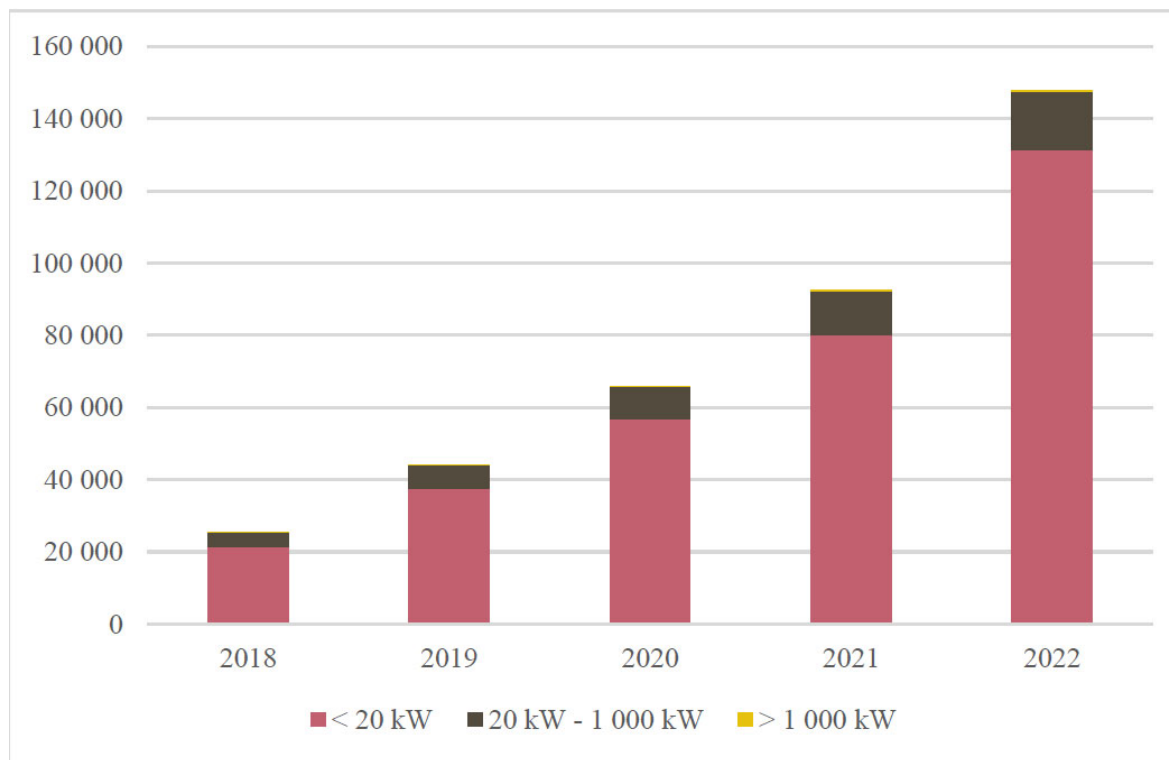

Denna rapport baseras på:

- MSB – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap - statistik
- Alla rapporter från “Räddningstjänsten” som omnämner “solpaneler”

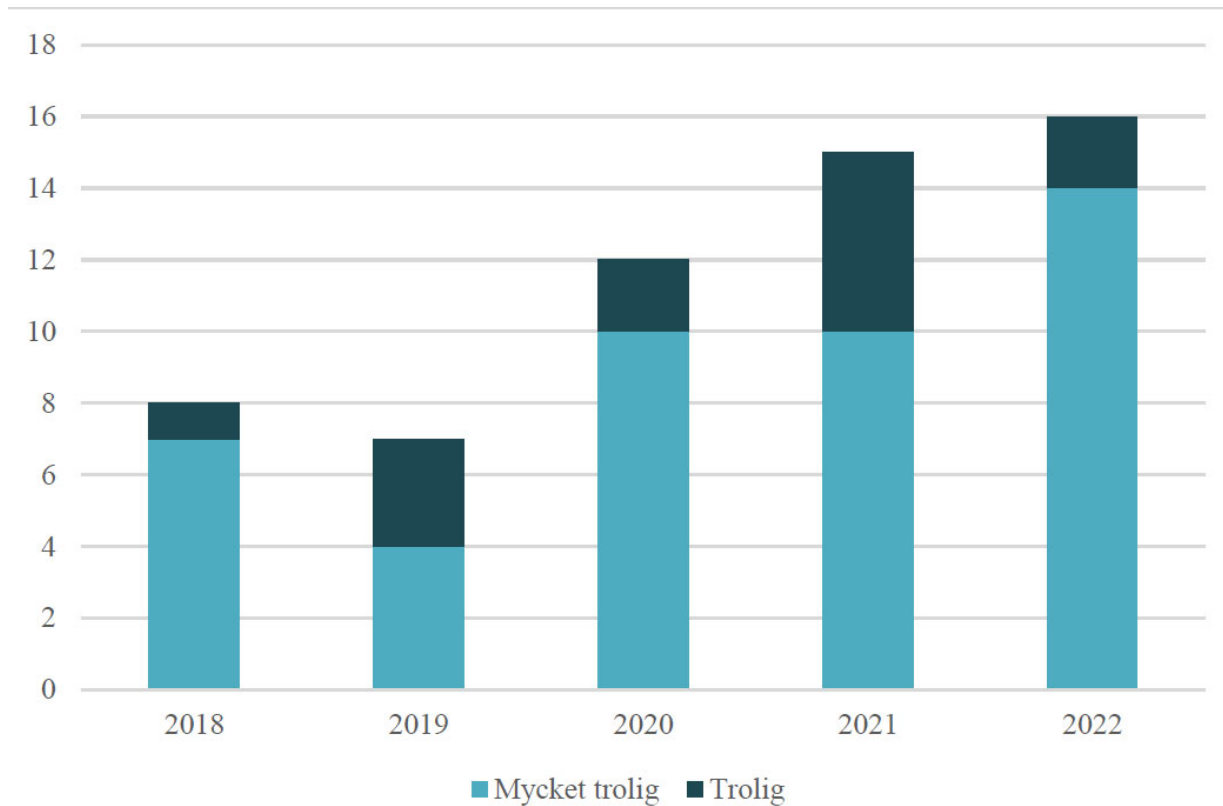

Solcellsinstallationer i Sverige

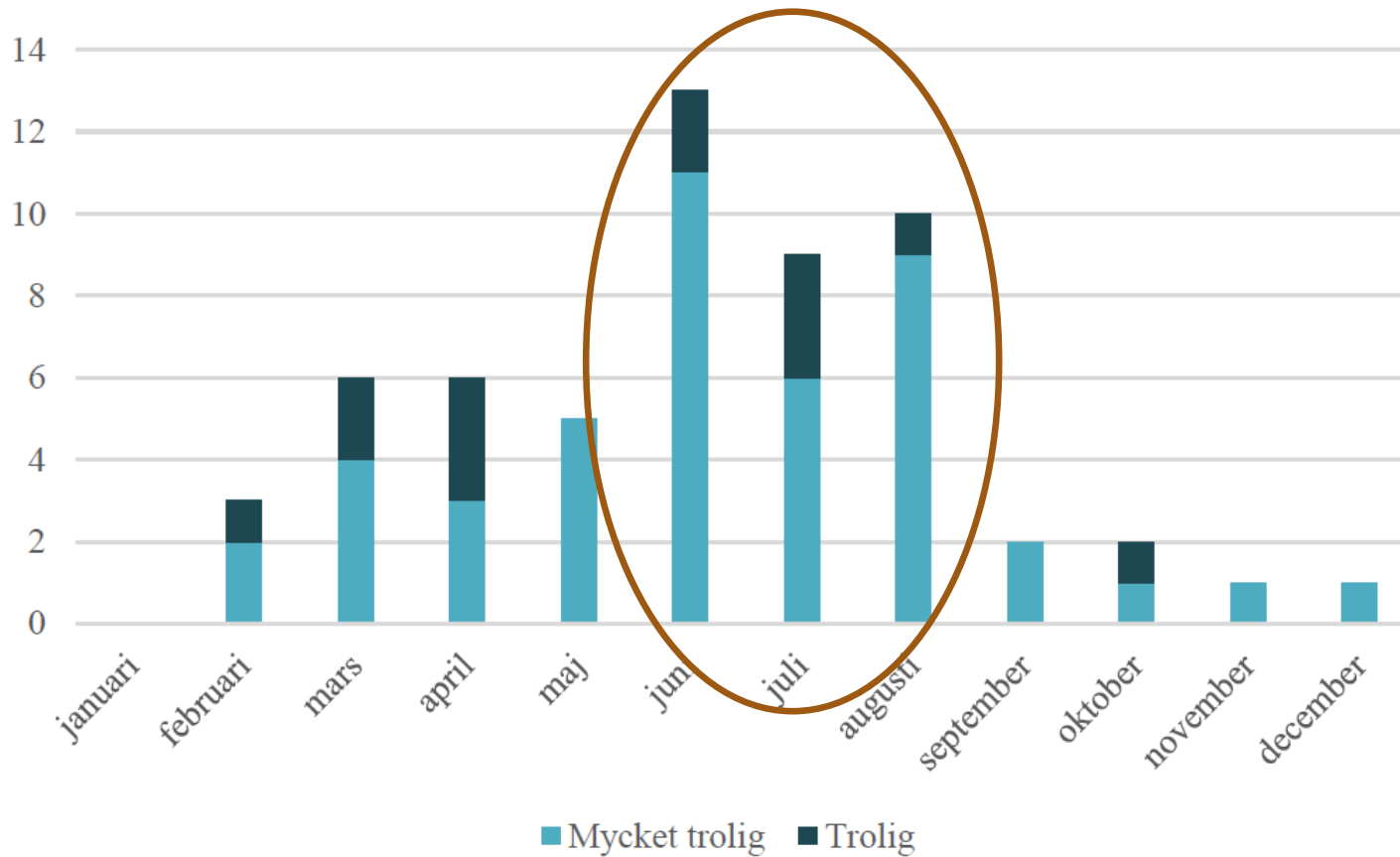
Ca 90% små och
10% mellanstora

Brandtillbud

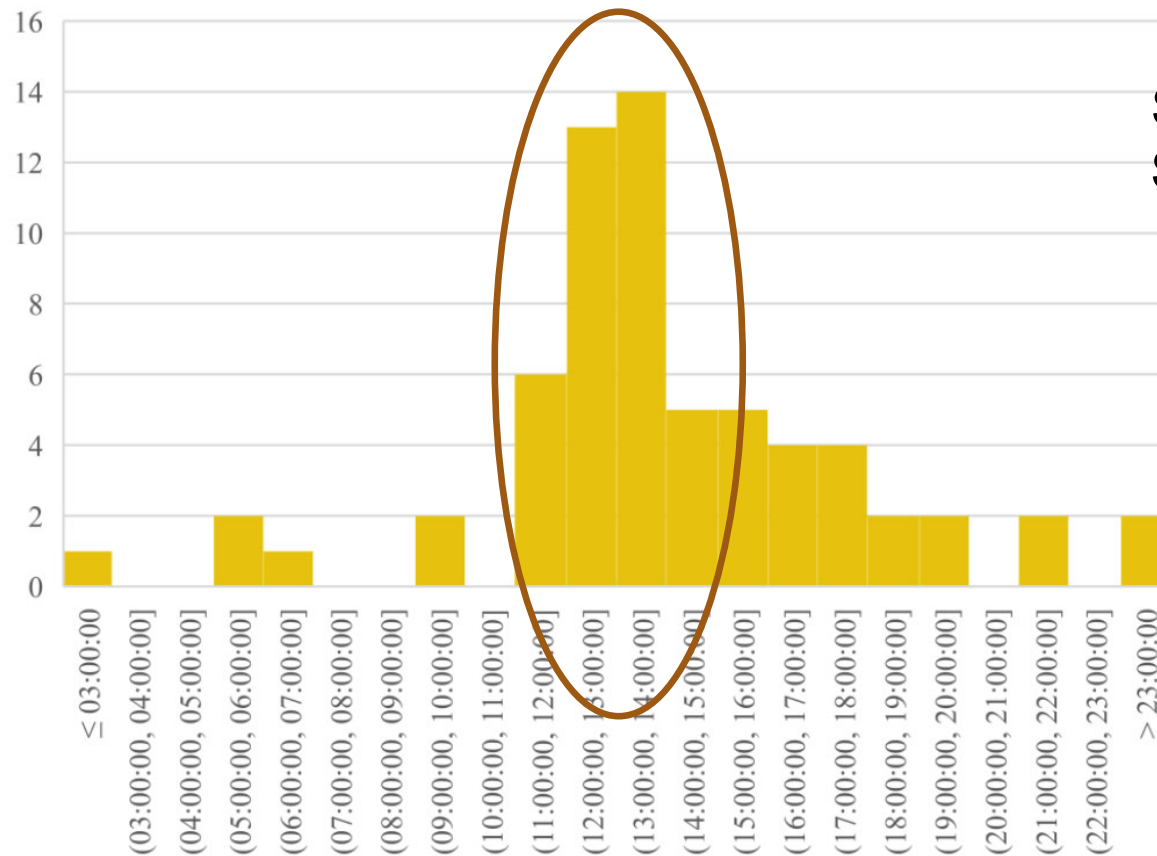

- Totalt antal under 5 år är **58 st**
- 45 mycket troligt
- 13 troligt

Brandtillbud (fördelade på månader)

Brandtillbud (fördelade på vilken timme på dygnet)

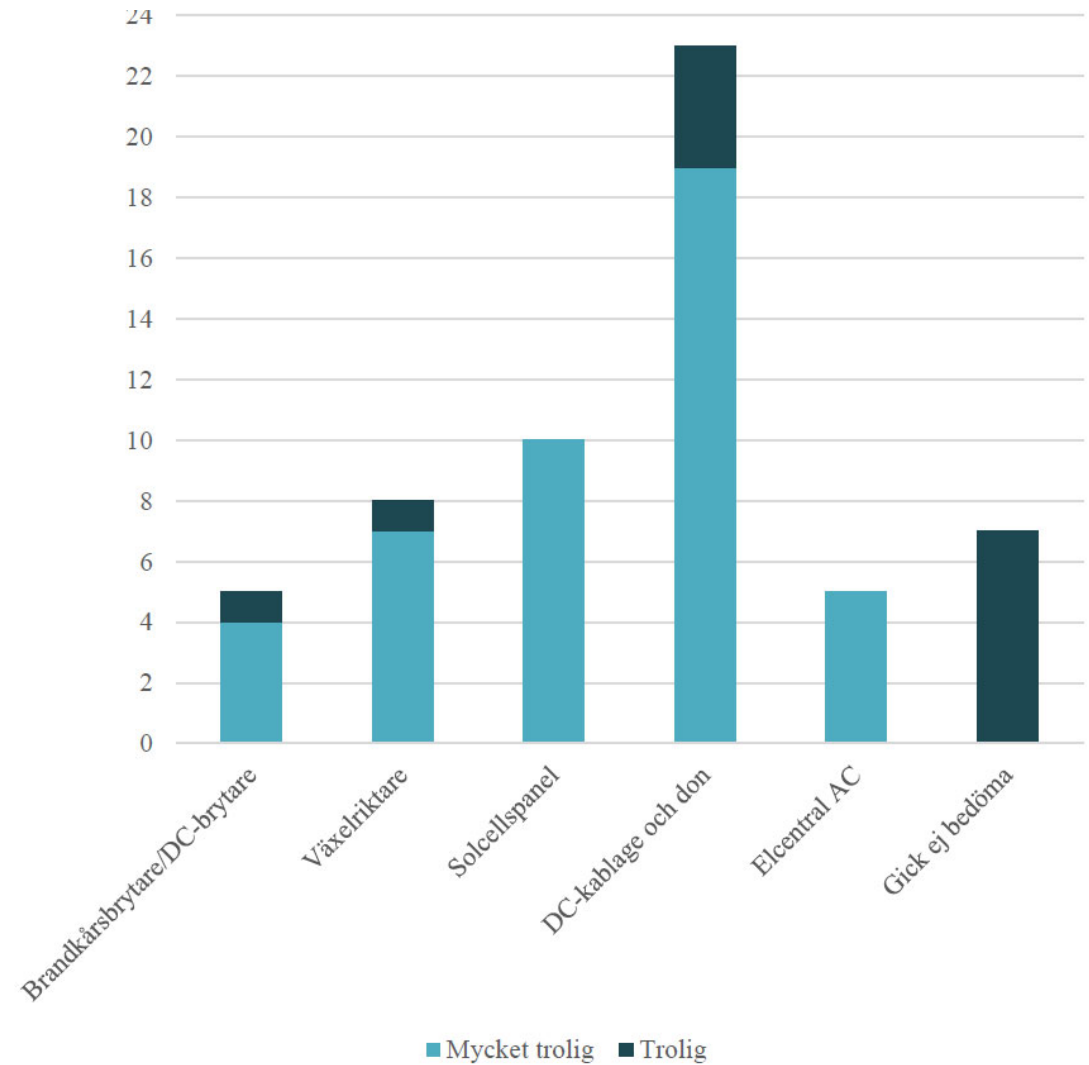

Slutsats – störst risk:
Sommar och tidig eftermiddag

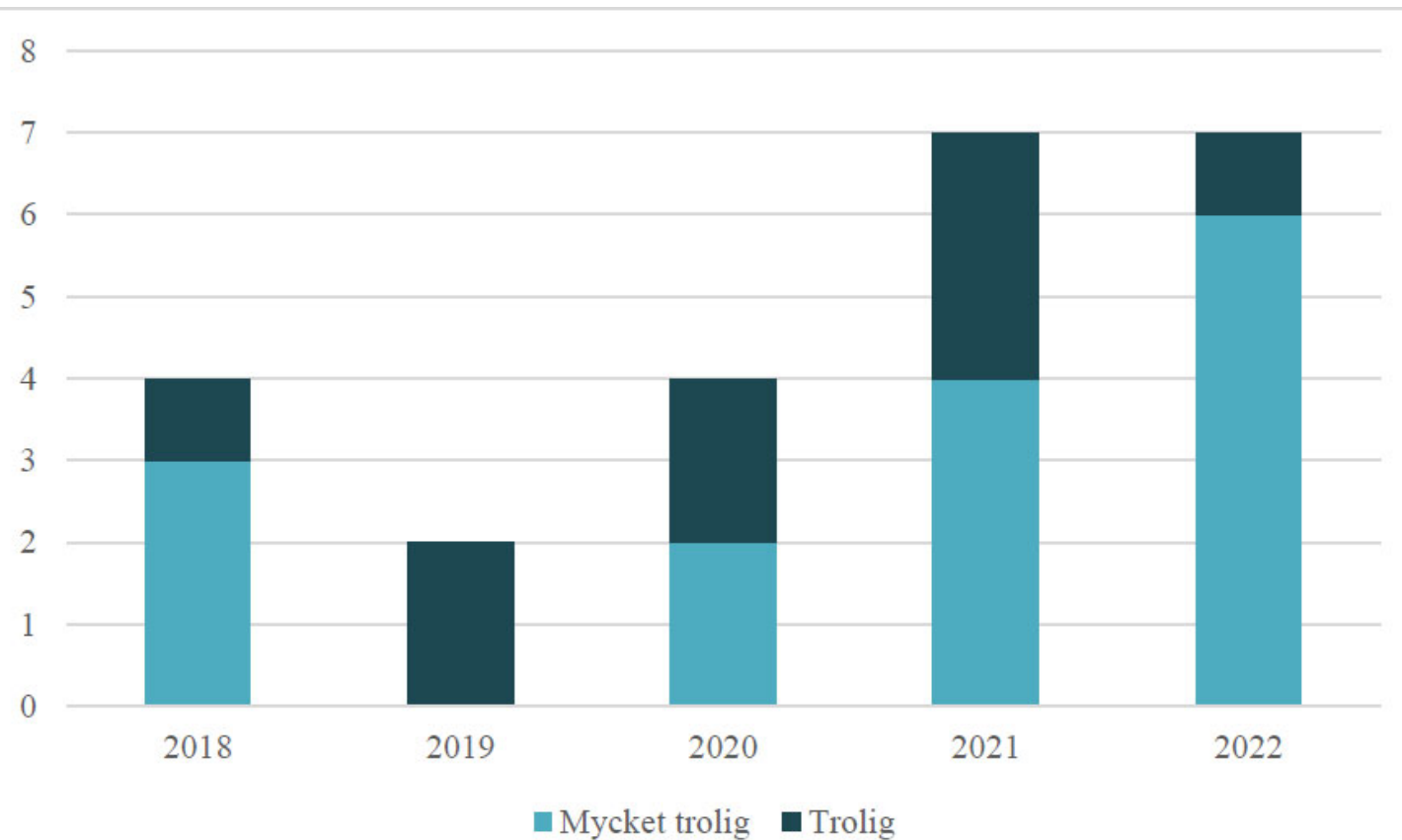

Brandorsak

- Enligt rapporterna

Larmsamtal Räddningstjänsten (TOTAL 54 000, 2018-2022)

- Solceller 24!

Bränder med elrelation

